

*Марія Артеменко*

*викладач кафедри англійської мови технічного спрямування №1,  
Національний технічний університет України «КПІ»*

## **УСНИЙ ПОСЛІДОВНИЙ ПЕРЕКЛАД. ТРУДНОЩІ ТА ПЕРЕВАГИ**

. Усний послідовний переклад є складним та особливим видом мовленнєвої діяльності, як і слухання, говоріння, читання, письмо, думання. Послідовний переклад охоплює практично всі ці види мовленнєвої діяльності: продуктивні – говоріння і письмо, і рецептивні – слухання і читання. Процес усного послідовного перекладу відрізняється від процесу письмового чи синхронного перекладу. Характерною ознакою для цього перекладу є поперемінна робота відправника повідомлення і перекладача.

Послідовний переклад – це усний переклад з паузами, коли перекладач спочатку чує фразу однією мовою, а потім перекладає її на іншу. Цей вид перекладу використовується під час ділових переговорів, прес-конференцій, інтерв'ю, на виставках, бенкетах, екскурсіях та інших офіційних і неофіційних заходах, коли існує потреба у перекладі діалогу чи розмови декількох осіб. Такий вид перекладу дуже ефективний при "мобільному" характері переговорів із великою кількістю переїздів, наприклад, при роботі на промислових об'єктах, переговорах із подальшими екскурсіями.

Відправник повідомлення, перекладач і одержувач повідомлення (трансляту) при цьому виді перекладу є безпосередніми учасниками комунікативного акту. Вони бачать один одного, самі створюють елементи ситуації спілкування і мають можливість частину інформації передати за допомогою прагматичних компонентів смислу висловлення (мімікою, жестами). Ці умови спілкування в значній мірі полегшують роботу перекладача, оскільки сприяють простішому проникненню в усі нюанси смислу і функції мовленнєвого твору.

Враховуючи вище викладене, можна стверджувати, що для здійснення перекладу професійна компетенція усного послідовного перекладу (набір знань, навичок і умінь) повинна включати такі компоненти: мовна компетенція (як в рецептивному, так і продуктивному плані); комунікативна компетенція; перекладацька компетенція (навички білінгвізму і перекладу); технічна компетенція (уміння кодувати і декодувати інформацію, презентабельність); особистісні характеристики (розвиток пам'яті). При цьому перші три компоненти є характерними для всіх видів перекладу, а останні два є специфічними для усного послідовного перекладу.

Усний перекладач повинен не тільки чудово володіти як рідною, так і іноземною мовою, а й вміти сприймати іноземну мову на слух (аудіювання), мати добре треновану пам'ять (тримати в голові великі обсяги інформації), вміти швидко переключатися з однієї мови на іншу, швидко знаходити точний відповідник. Окрім того, усний переклад потребує витримки, вміння впевненості в собі під час виступу перед аудиторією, добре поставленого голосу, вимови, такту, приємної зовнішності. У деяких випадках перекладач може бути також особою, наділеною дипломатичними повноваженнями, наприклад, при перекладі висловлювань крупних політиків при міжнародних контактах, бізнес-переговорах.

Безперечно, дуже важливим є знання та розуміння тематики перекладу, володіння та розуміння необхідної термінології. Корисним для перекладача є читання матеріалів за темою заходу, при чому як іноземною, так і рідною мовою, а також попередня консультація спеціаліста. .

Можна стверджувати, що для здійснення усного послідовного перекладу професійна компетенція перекладача повинна включати такі компоненти: володіння рідною та іноземною мовою на високому рівні, комунікативна компетенція; перекладацька компетенція (навички білінгвізму і перекладу); технічна компетенція (уміння кодувати і декодувати інформацію, презентабельність); особистісні характеристики (розвиток пам'яті). При цьому

перші три компоненти є характерними для всіх видів перекладу, а останні два є специфічними для усного послідовного перекладу.

Широта тематичного діапазону в роботі усного перекладача є хорошим показником його професійного рівня.

## Бібліографія

### *Україномовні видання*

1. Демурова Н. М., Володарська Л. І. Альманах перекладача. Збірник. – Київ, 2001.
2. Чередниченко О. І. Теоретичні основи удосконалення практики перекладу і двомовної лексикографії. – Київ, 1987.
3. Цвяк Л.В. Білінгвізм як феноменальне явище сучасного суспільства //Записки з романо-германської філології: Вип.12. – Одеса: Латстар, 2002.

### *Російськомовні видання*

4. Алексеева И. С. Профессиональный тренинг переводчика. – Санкт-Петербург, 2001.
5. Бреус Е. В. Основы теории и практики перевода с русского языка на английский. – Москва, 2000.